



UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA



CENTRUL DE FORMARE CONTINUĂ
ÎNVĂȚĂMÎNT LA DISTANȚĂ
ȘI CU FRECVENȚĂ REDUSĂ



sociologie &
asistență socială

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Szociális munka idősekkel

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociális munka
1.5. Képzési szint	Licensz
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	SZOCIÁLIS MUNKA/SZOCIÁLIS MUNKÁS
1.7. Képzési forma	távoktatás

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	SZOCIÁLIS MUNKA IDŐSEKKEL					A tantárgy kódja	2503
2.2. Az előadásért felelős tanár neve		dr. Kiss Gabriella					
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve		dr. Kiss Gabriella					
2.4. Tanulmányi év		2.5. Félév		2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					8
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					6
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszáma					44
3.8. A félév összóraszáma					100
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	DS
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	vetítő, laptop, internetes hozzáférés	
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	vetítő, laptop, internetes hozzáférés	

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- A szociális kockázatok egyéni, családi, csoportos, közösségi és társadalmi szintű csökkentése érdekében végzett azonosítás, információgyűjtés, dokumentálás, értékelés és nyilvántartás, elemzés, értékelés és konkrét beavatkozások - A szociális segélyezési rendszer kedvezményezettjei számára nyújtott megelőző és támogató szolgáltatások és tevékenységek fejlesztése. - Tanácsadás a kirekesztett vagy a társadalmi kirekesztés veszélyének kitett személyek és társadalmi csoportok számára a közösségi erőforrásokhoz (intézmények, szolgáltatások, ellátások) való hozzáféréssel kapcsolatban - Kommunikáció és szakmai kapcsolatok a kedvezményezettekkel és más érintett társadalmi szereplőkkel.
Transzverzális kompetenciák	- A problémás helyzetek objektív és átgondolt megközelítése, mind elméleti, mind gyakorlati szempontból, azok hatékony megoldása érdekében, a szociális munkára jellemző értékek és elvek tiszteletben tartása mellett - Hatékony transzdiszciplináris csapatmunkatechnikák alkalmazása különböző hierarchikus szinteken, szervezeten belüli és szervezetközi szinten.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	C7.Fogalmazza meg, írja le és elemezze a tevékenységek szociális szolgáltatást igénybe vevőkre gyakorolt társadalmi hatását. C8.Értékelje az egyének gondozási szükségleteit. C9.Értékelje a szolgáltatást igénybe vevők problémáira adott közösségi válaszmechanizmusokat. C14.Azonosítsa a kiszolgáltatott csoportokra vonatkozó szociális politikák és programok kidolgozásának módszertanát és eljárásait. C15.Azonosítsa a rendelkezésre álló szociális szolgáltatásokat.
Képességek	A3.Alkalmazza az alternatív megoldások kidolgozására vonatkozó konkrét elveket és módszereket. A9.Megfelelő válaszmechanizmusokat alkalmaz a problémás helyzetekre. A12.Figyelemmel kíséri és értékeli az egyéni, csoportos vagy közösségi szintű beavatkozást.
Felelősség és önállóság	R3. Köz- és magánszféra közötti partnerségek kialakítása és irányítása a kiszolgáltatott csoportok támogatása érdekében. R4. A jogi követelményeknek megfelelő dokumentáció kidolgozása. R5. Konkrét beavatkozási tervek kidolgozása a rászoruló egyének és csoportok megsegítésére.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- Înțelegerea aspectelor fundamentale legate de îmbătrânirea persoanei umane precum și de influențele mediului social. - Creșterea interesului personal, și științific pentru abordarea problematicei vârstei a treia și a patra
--------------------------------------	---

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Dobandirea unui set de valori, cunostinte, deprinderi in vederea asistării sociale a persoanelor varstnice.
-------------------------------------	---

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. előadás: Az idősellátás szakmatörténete	demográfiai előregedés - életminőség - időskori szociális biztonság - generációk közötti szolidaritás	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélése
2. előadás: Demográfiai jelenségek és adatok; Változások a mikro és makró rendszer szintjén	reproduktivitás - migráció - életesély - nyugdíjazási trauma	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélése
3. előadás: Az öregedés szakaszai és szocio-bio-pszichológiai sajátosságai	szubjektív kor - öregségtudat - demencia	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélése
4. előadás: Szociális ellátások és szolgáltatások az idős generáció számára	idősellátási juttatások - nyugdíjrendszer - közösségi megoldások	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélése
5. előadás: Az intézményes idősellátás és más alternatív megoldások	házi beteggondozás - nappali ellátás - védett otthonok - gondozási jogosultság	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélése
6. előadás: Házi idősgondozás, nappali központok, személyi gondozó és átmeneti megoldások	időszakos ellátások - gondozásba vétel - gondnokság alá helyezés - mediátor szerep	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélése
7. előadás: Kommunikációs készségek és segítői jellemvonások az idős emberekkel való munkában	életút interjú - negatív spirál - életkorból adódó kommunikációs akadályok - feloldás- támogatás	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélése
8. előadás: Elvek és módszerek az idősgondozásban	a személyiség feltárása - foglalkoztatás- éniintegritás	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélése
9. előadás: Az idős emberek speciális szükségletei: kritériumok és skálák	általános emberi szükségletek - speciális életkori szükségletek - szociális atom idős korban - komplex geriátriai felmérés - foglalkoztatás	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélése
10. előadás: Funkcionális, mltidimenzionális felmérés, törvényes keretek	szükséglet-forrás egyenleg - idősellátási rendeletek - jogérvényesítés - időskori veszélyeztetettség	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív problematizálása

11. előadás: Elkészítés az élettől: halál és gyász	életút mérleg - az elszöszösés, elengedés folyamat - gyász munka - szuportív kapcsolat	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélés
12. előadás: Esetkoordonálás és közvetítő szerep az idősgondozásban	időellátási szervezetek - együttműködési lehetőségek - prioritások	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélés
13. előadás: Etikái dilemmák az idősekkel való szociális munka területén	etikái dilemma - jogtudatosság - önrendelkezési képesség - gondokságba vétel - szupervízió - burn-out rizikó	Szociális törvények, Szociális munka etikája
14. előadás: Idősek szociális chartája	életet az éveknek - nemzetközi szervezetek az idősek ellátásában	.ppt előadás, a bemutatott téma interaktív megbeszélés

Könyvészet

Bibliografie obligatorie:

Bánlaky Pál (2001): Családszociológia, Wesley Kiadó, Budapest

Berszán, Lidia (2017): Alkonyidő - Szociális munka időse személyekkel, Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca

Berszán Lidia: Szociális szabályozás Romániában - Tapasztalatok és távlatok az idősellátásban. Szociálpolitikai Szemle – A szociális szakma lapja 2018/3-4. pp.94-105

Bogdan, Constantin (1990): Societatea și problemele îmbătrânirii populației, Editura Junimea, Iași

Demetrescu, R. (1994): Drepturile omului la vârsta a treia, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București

Gal, Denizia (2003): Intervievarea, in Asistența socială a persoanelor vârstnice- Aspecte metodologice, Editura Todesco, Cluj-Napoca (47-58)

Hooyman, R. - Kiyar, N. - Ginsberg, L.H. (1993): Social Gerontology, University of Chicago Press

Kübler-Ross, E. (1988): A halál és a hozzá vezető út, Gondolat Kiadó, Budapest

Lévai Katalin szerk. (1999): Idősellátás Magyarországon, Brit-magyar kutatási modellek, Szociális Innováció Alapítvány, Budapest (22-112.)

Széman Anita és mtsai: Az élet értelmességének szubjektív megélése időse korban.

<http://real.mtak.hu/58207/1/mental.8.2007.4.4.pdf>

Neamțu, George (2003): Tratat de asistență socială. București, Editura Polirom

AZ IDŐSOTTHONOKBAN LAKÓK ÉS DOLGOZÓK EMBERI MÉLTÓSÁGÁÉRT 2016.

https://www.ajbh.hu/documents/10180/2951070/Idosotthoni_monitoring_nagyjelentes.pdf/6b713d69-dbe3-211b-f82b-fab780c81e46?version=1.0&t=1555503724287

+ Pagine web: www.socwork.net, www.szochalo.hu, www.journalonline.co.uk, www.geriatria.hu

bibliografie optională:

Brettner Zsuzsanna: A 21. Század idősei. In. Acta Sociologica. Pécsi Szociológiai Szemle. 5. évf. 1. sz. / 2012.

http://szociologia.btk.pte.hu/sites/default/files/Acta_Sociologia/14_-_brettner.pdf

Berszán Lidia, Mild Brigitte: Ajtónyitás: Idős emberek társas interakcióinak kutatása

http://odin.de-efk.hu/library/100408_MagyarGerontologia2.5v.pdf

Bodi, Diana-Cristina (2017). *Persoanele vârstnice*. Institutul European.

Demetrescu, R. (2014): Drepturile omului la vârsta a treia, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București

Dimunová, Lucia and Dombrovsky, Peter and Mechírová, Viola and Vargová, Viola and Lukács, Andrea (2013): Idős emberek életminősége. Egészségtudományi közlemények, Miskolci Egyetem közleménye, 3 (2). pp. 99-103. ISSN 2063-2142

Gal, D. (2012). *Îngrijirea vârstnicului: studii și modele de bune practici*. Casa Cărții de Știință.

Kállai J (2013). *Az időskorúak egészségpszichológiája*. Budapest: Medicina Kiadó.

Kiss Csenge Bernadett-László Éva A kiegészítő vizsgálata az idősgondozók és szociális munkások körében.

<https://erdelyitarsadalom.ro/files/et29/et-bbu-29-03.pdf>

Kiss Gabriella, Berszán Lidia (2012): Az idősgondozásban dolgozók elégedettségének mérése a minőségi munka érdekében, Magyar Gerontológia, 35-47, 4. évfolyam, 15 szám

Lampek, Erzsébet, – Rétsági Kinga. (2015). *Egészséges idősödés*. Pécs.
<https://www.etk.pte.hu/protected/OktatasiAnyagok/%21Palyazati/sport2/EgeszsegesIdosodesJ.pdf>
 Fontaine, R. (2018): Psihologia îmbătrânirii. Editura Polirom, Bukarest.

Mari, Daniela (2018). *Az aktív időskor művészete*. Corvina Kiadó .

Muresan, M. R. (2012). *Varsta a treia intre autonomie si vulnerabilitate*. Editura Limes

Osborne, W.J. (2012). Psychological Effects of the Transitions to Retirement. Canadian Journal of Counselling and Psychotherapy, 46/1, 45 -58.

Patyán L. (2018) A professzionális és családi gondozók viszonyrendszere az idősök otthoni gondozásában.
https://www.academia.edu/105755024/A_professzion%C3%A1lis_%C3%A9s_csal%C3%A1di_gondoz%C3%B3k_vizonyrendszere_az_id%C5%91sek_otthoni_gondoz%C3%A1s%C3%A1ban?uc-sb-sw=114008004

Somorjai Ildikó, Török Emőke, 2006: A játék lendületbe hoz
 Közösségi játékok időseknek. Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Jász-Nagykun-Szolnok megye
 Esély Szociális Közalapítványa, Regionális Szellemi Forrásközpont. 2006

Stanciu, C. (2014). *Asistența socială a persoanelor vârstnice în contextul integrării României în Uniunea Europeană*. Editura de Vest.

Szabó, Lajos (2017). *A gerontológiai ismeretek szerepe a szociális munkások képzésében*. Parbeszéd.2017/4/4. .

Szabó, Lajos (2013). *A nyugdíjba vonulás pszichológiai tényező*. Kultúra és Közösség: IV. évf.

Szabó L. (2014) A professzionális és informális segítők szerepe az idősök otthoni ellátásában. Esély, 25: 79-93.
https://www.esely.org/kiadvanyok/2014_2/szabo.pdf

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1,2 szeminárium, Téma: bevezetés a szociális geriátria, gerontológia területére	bibliográfiai jegyzet	Berszán, L(2008): Az idősellátás szakmatörténete, Demográfiai jelenségek és adatok in. Alkonyidő - Szociális munka idős személyekkel, Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca (9-21.)
		Bucur, V. – Maciovan, A. (2003): Probleme ale varstei a treia. In.Tratat de asistență socială. București, Editura Polirom, (908-923.)
3, 4 szeminárium, Téma:életút interjú, multidimenzionális felmérés	életút interjú egy 70+ évnél idősebb személlyel bibliográfiai jegyzet	Berszán, L(2008): Az idős emberek speciális szükségletei és közérzetük főbb jellemzői, Az idősökkel végzett szociális munka szintjai in. Alkonyidő - Szociális munka idős személyekkel, Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca (55-62.)
		Gal, Denizia (2003): Evaluarea functionala, in Asistența socială a persoanelor vârstnice- Aspecte metodologice, Editura Todesco, Cluj-Napoca (21-36.)
		Medgyesi Márton - Ságli Matild - Szivós Péter : Az idősök jövedelmi helyzetéről, in.Esély folyóirat (www.szochalo.hu), 1999/6.szám (3-34.)
5, 6 szeminárium Téma: a család és az idős személy, generációs határok	multidimenzionális helyzetfelmérés bibliográfiai jegyzet	Berszán, L. (2008): A családszerkezet változásai, Elméletek az öregedésről, Az öregedés szakaszai és biopszicho-szociológiai sajátosságai. In. Alkonyidő - Szociális munka idős személyekkel, Presa Univarsitara Clujeana, Cluj-Napoca (23-42.)

		Neamțu, George (2003): Dependenta persoanelor varstnice, în Tratat de asistență socială. București, Editura Polirom, (922-938.)
7, 8 szeminárium, Téma: speciális kommunikációs nehézségek és lehetőségek	bibliográfiai jegyzet	Berszán, L. (2008): Az idős kor betegségei, Segítői jellemvonások, kommunikációs készségek, A foglalkoztatás szerepe . In. Alkonyidő - Szociális munka idős személyekkel, Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca (45-53., 69-73., 83-86.) Gal, Denizia (2003): Utilizarea grupurilor în asistarea varstnicilor , în Asistența socială a persoanelor vârstnice- Aspecte metodologice, Editura Todesco, Cluj-Napoca (57-106.)

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az idősgondozás számára felkészült szakemberek képzése.
- Felkészíti a hallgatókat a szisztematikus szükséglet- és erőforrás-felmérések elvégzésére annak érdekében, hogy professzionális szociális munkásként dolgozhassanak idősek számára fenntartott intézményekben.
- Kompetensekké válnak az időseket segítő vagy gondozó szervezetekben és az idősebb generációnak szóló közösségi programokban.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Írásbeli vizsga: kb. 20 kérdés, a vizsgaidőszak alatt.	Írásbeli vizsga	40%
	A megadott vizsgafeladatra koncentrálás	Menetközi ellenőrzés	10%
10.5 Szeminárium	- bibliográfiai jegyzet - életút interjú egy 70+ évnél idősebb személlyel - multidimenzionális helyzetfelmérés	Egyéni munka +	10%
		csoportos megbeszélés és	20%
		kiértékelés	20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• A kötelező szakirodalom elolvasása • Írásbeli vizsga az előadás anyagából • A vizsga letételéhez a hallgatónak legalább 5 pontot kell szereznie a maximális 10 pontból			

11. SDG ikonok:



Kitöltés időpontja:
2025

Előadás és szeminárium felelőse:

dr. Kiss Gabriella

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

...

Intézetigazgató:

.....